Fjalë përshëndetëse e Kryetares së Konferencës së Gjykatave Kushtetuese Evropiane, Znj. Holta Zaçaj, në Takimin Përgatitor të Rrethit të Kryetarëve

Tiranë, 28 shkurt 2025

Të nderuar Kryetarë, kolegë të respektuar, të ftuar të nderuar,

Me një ndjenjë të thellë nderi dhe një gëzim të sinqertë, ju uroj mirëseardhjen në Shqipëri për këtë takim të Rrethit të Kryetarëve të Konferencës së Gjykatave Kushtetuese të Evropës.

Bukuria e Tiranës ofron një sfond të denjë për dialogun e rëndësishëm që do të zhvillojmë sot. Ndërsa mblidhemi këtu, ne nuk jemi thjesht përfaqësues të institucioneve tona përkatëse, por rojtarë të një trashëgimie të përbashkët kushtetuese që shtrihet përtej kufijve tanë dhe na bashkon në një qëllim të përbashkët.

Sot, takohemi në një moment të jashtëzakonshëm mundësish për demokracinë dhe të drejtat e njeriut në të gjithë kontinentin tonë dhe, në fakt, në mbarë botën. Ndërsa përballemi me sfida të përbashkëta, gjithashtu kemi para vetes mundësi të pa hasura më parë për të forcuar traditat tona kushtetuese. Kjo epokë na fton të risjellim e të riafirmojmë angazhimin tonë ndaj pavarësisë gjyqësore si dhe të lartësojmë të drejtat themelore në mënyrë që të frymëzojnë brezat e ardhshëm.

Në këto kohëra dinamike, gjykatat tona nuk janë vetëm rojtare, por edhe vizionare- ato forcojnë themelet mbi të cilat ndërtohen shoqëritë tona. Dinjiteti njerëzor, shteti i së drejtës dhe vlerat demokratike nuk janë thjesht koncepte abstrakte – ato janë parime të gjalla që udhëheqin jurisprudencën tonë dhe formësojnë jetën e përditshme të qytetarëve tanë. Ato përfaqësojnë premtimin për një shoqëri të drejtë dhe të barabartë për të gjithë.

Nëse i kthehemi evolucionit të drejtësisë kushtetuese në Evropë, shfaqet para nesh një histori e jashtëzakonshme progresi dhe qëndrueshmërie. Nga hiri i autoritarizmit, shumë prej gjykatave tona lindën si simbole të një angazhimi të ri ndaj të drejtave dhe lirive. Të tjera gjykata u zhvilluan prej traditave të kahershme, duke përshtatur parimet e lashta me sfidat moderne. Së bashku, ne formojmë një mozaik mençurie kushtetuese, që merr forcë si nga ato që na bashkojnë, ashtu edhe nga përvojat tona të ndryshme.

Jurisprudenca kushtetuese që ne krijojmë shtrihet përtej sallave të gjykatave tona. Ajo formëson jetën e qytetarëve tanë dhe të ardhmen e demokracive tona. Ky privilegj dhe kjo përgjegjësi kërkojnë jo vetëm përkushtimin tonë të palëkundur ndaj parimeve kushtetuese, por edhe gatishmërinë për të mësuar nga përvojat dhe perspektivat e njëri-tjetrit. Kur një gjykatë kushtetuese forcon më tej mbrojtjen e të drejtave ose proceset demokratike, të gjitha sistemet tona pasurohen.

Asnjë gjykatë kushtetuese nuk mund ta ushtrojë veprimtarinë e saj të izoluar, veçanërisht në botën tonë të ndërlidhur. Mundësitë që kemi përpara –që nga shfrytëzimi i risive teknologjike deri te kapërcimi i ndasive politike, nga adresimi i sfidave mjedisore deri te forcimi i mbrojtjes së qytetarëve – kërkojnë një qasje bashkëpunuese. Është pikërisht përmes forumeve si ky që ne forcojmë mençurinë tonë kolektive dhe riafirmojmë angazhimin tonë të përbashkët ndaj drejtësisë.

Në Shqipëri, kemi qenë dëshmitarë të fuqisë transformuese të parimeve kushtetuese. Rruga jonë drejt një bashkimi më të përsosur të të drejtave dhe detyrimeve vazhdon, ashtu si në të gjitha kombet tona. Gjykata jonë Kushtetuese, ashtu si e juaja, shërben si një pasqyrë dhe një udhërrëfyes – duke reflektuar vlerat e shoqërisë sonë, ndërsa ndriçon rrugën drejt realizimit të plotë të tyre.

Shkëmbimi i ideve që do të ndodhë gjatë këtij Rrethi të Kryetarëve përfaqëson më shumë sesa një diskutim akademik. Ai është një tregues i mënyrës se si dialogu kushtetues forcon të gjitha sistemet tona. Kur ndajmë sukseset dhe sfidat tona, kur disktuojmë mbi qasjet e interpretimit dhe strukturat institucionale, ne angazhohemi për një formë të përbashkët të ndërtimit të drejtësisë kushtetuese- në të mirë të të gjithë evropianëve.

Ndërsa teknologjia po transformon shoqëritë tona me një ritëm të paprecedentë, gjykatat kushtetuese kanë mundësinë të sigurojnë që inovacioni t'i shërbejë mirëqenies njerëzore, dhe jo të minojë të drejtat themelore. Ndërsa sistemet ekonomike evoluojnë, ne mund të ndihmojmë të sigurohemi që zhvillimi i mëtejshëm të shoqërohet me dinjitet dhe drejtësi. Ndërsa shoqëritë tona bëhen më të larmishme, ne mund të tregojmë se si parimet kushtetuese ofrojnë një kornizë për unitet mes diversitetit.

Teksa nisim këtë dialog, le të kujtojmë se shumëllojshmëria e pikëpamjeve tona është forca jonë më e madhe. Le të shkëmbejmë jo vetëm arsyetimin tonë juridik, por edhe vizionet tona për

mënyrën se si drejtësia kushtetuese mund t'i shërbejë më mirë shoqërive tona në këto kohë premtuese. Le të jemi të guximshëm në mendimet tona dhe bashkëpunues në qasjen tonë.

Së bashku, mund të sigurojmë që vlerat kushtetuese që çmojmë – dinjiteti njerëzor, barazia, liria dhe pjesëmarrja demokratike – të vazhdojnë të ndricojnë dhe të përshtaten për t'iu përgjigjur nevojave të një bote në ndryshim. Takimi ynë këtu nuk është vetëm një bashkim mendjesh, por një ripërtëritje e angazhimit tonë të përbashkët ndaj këtyre parimeve të qëndrueshme.

Mezi pres diskutimet tona por edhe lidhjet e forta të bashkëpunimit që do të na i bëjë të mundura koha e shpenzuar së bashku.

Uroj fort që angazhimi ynë këtu të shërbejë jo vetëm për focimin e gjykatave tona individuale, por edhe për mozaikun e gjerë të drejtësisë kushtetuese evropiane që ne e ndërtojmë së bashku.

Ju falënderoj dhe edhe një herë, dhe mirëseerdhët në Shqipëri!